

رابطه ی اضطراب امتحان با عملکرد تحصیلی و انگیزه ی پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مراکز علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز سال ۱۳۹۷

ساناز سلیم^۱، علی اصغر واعظ زاده اسدی^۲، صادق کاظمی^۳

^۱ کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، ایران.

^۲ کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، ایران.

^۳ دانشجوی دکتری تخصصی سلامت در بلایا و فوریت‌ها، گروه سلامت در بلایا، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

نام نویسنده مسئول:

صادق کاظمی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۲/۱۱

چکیده

مقدمه: اضطراب امتحان به عنوان یک مشکل مهم آموزشی، سالانه میلیون‌ها دانش آموز و دانشجو را در سراسر جهان تحت تأثیر خود قرار می دهد و باعث کاهش عملکرد تحصیلی آنان می شود. هدف پژوهش حاضر توصیف رابطه اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان مرکز جامع علمی و کاربردی بهزیستی شهر شیراز بود

روش: پژوهش حاضر مقطعی - همبستگی براساس هدف کاربردی در فاصله زمانی سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ انجام شد. جامعه آماری کلیه دانشجویان در مرکز علمی و کاربردی بهزیستی شیراز است. روش نمونه‌گیری تصادفی و حجم نمونه بر اساس جدول استاندارد کرجسی و مورگان ۳۰۴ نفر تعیین شد. روش گردآوری داده ها از پرسشنامه های اضطراب امتحان ساراسون، انگیزش پیشرفت هرمنس و عملکرد تحصیلی فام و تیلولر به ترتیب با آلفای کرون باخ ۰/۸۸۲، ۰/۸۸۳ و ۰/۸۷۸ استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و با اجرای آزمون های توصیفی و تحلیلی از جمله ضریب همبستگی و ضریب رگرسیون خطی صورت گرفت.

نتایج: ضریب همبستگی بین اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت ($r=0/612$) و عملکرد تحصیلی ($r=-0/391$) رابطه معکوس و در سطح ($0/05$) معنی دار بود. همچنین تحلیل رگرسیون خطی بیانگر آن بود که اضطراب امتحان قدرت تبیین مولفه های انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان را دارد.

نتیجه گیری: با توجه به اهمیت عملکرد تحصیلی و ارتقاء انگیزه ی پیشرفت دانشجویان در نظام آموزش و تاثیرپذیری آنها از اضطراب امتحان، نیازمند ارائه راهکارهای جهت ارتقاء آنها، می تواند متضمن بهبود شرایط تحصیل در یک نظام آموزشی باشد..

واژگان کلیدی: اضطراب امتحان، انگیزش پیشرفت، عملکرد تحصیلی، مراکز علمی کاربردی.

مقدمه

آموزش و پرورش یکی از اساسی ترین نیازهای انسان در عصر حاضر است به این دلیل که وضعیت جامعه پیچیده و روز به روز متحول می گردد و افراد به ویژه دانش آموزان و دانشجویان نیاز به آموزش و فنون جدید دارند (۱) و یکی از وقایع نگران کننده که امروز باعث اضطراب در دانش آموزان و دانشجویان می شود امتحان است (۲). اضطراب امتحان به عنوان یک مشکل مهم آموزشی، سالانه میلیونها دانش آموز و دانشجو را در سراسر جهان تحت تأثیر خود قرار می دهد که با نشانه های جسمی، شناختی و رفتاری در شرایط آماده شدن برای امتحان مشخص می شود. اضطراب امتحان زمانی تبدیل به یک مشکل می شود که به حدی زیاد گردد که با آماده شدن برای امتحان تداخل پیدا کند و باعث کاهش عملکرد تحصیلی آنان می شود. با توجه به جنبه های تأثیر گذار اضطراب بر توانمندی افراد که گاه باعث ایجاد اشکال در روند تحصیلی به شکلی بسیار ناتوان کننده می گردد. دانشجویانی که اضطراب امتحان در حد بالایی است، مهارت های مطالعه و یادگیری خود را چه در زمان مطالعه و چه در زمان شرکت در آزمون پایین تر از حد توان و دانش خود مورد استفاده قرار می دهند (۳). بررسی عوامل پیش آیند و پس آیند موفقیت تحصیلی همواره از دغدغه های پژوهشگران نظام تعلیم و تربیت بوده است و در مطالعات متعدد این عوامل به تناسب اهمیت و تأثیر خود شناسایی و یا طبقه بندی شده اند (۴). در برخی از مطالعات ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت عملکرد تحصیلی، شناسایی عوامل تأثیر گذار بر اضطراب امتحان و کاهش اثرات آن اشاره شده است قهوه چی (۵) در چندین مطالعه با روش فراتحلیل تأکید می کنند که رویکردهای شناختی و رفتاری در کاهش اضطراب امتحان و افزایش عملکرد تحصیلی موثر است همچنین نتایج مطالعه شافر (۶) در رابطه با عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نشان داد که اضطراب امتحان باعث افزایش مدت دوره تحصیل شده و اختلالات روان پریشی شده است. بسیاری از دانشجویان دانشگاه ها از اضطراب امتحان رنج می برند. این اضطراب به قدری شدید است که موجب اختلال در عملکرد اجرای امتحان می شود (۴). اما متأسفانه کار بر روی تعدیل این عوامل و تلاش های تجربی جهت کاهش دادن عوامل منفی تأثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی، خلای بر جسته در نظام آموزشی بوده است. انگیزه در آموزش، یک رخداد سه بعدی است که روان شناسان اهمیت توجه به انگیزش را به دلیل ارتباط آن با یادگیری دانش، مهارت و رفتار در موسسات آموزشی و دانشگاهی است یکی از مولفه های پایه برای ارائه انگیزش، انگیزش تحصیلی است (۷). علی رغم همه ی پژوهش هایی که در مورد موفقیت و انگیزه تحصیلی انجام می شود، این مساله هنوز به عنوان یکی از چالش ها و دغدغه های نظام آموزشی ما مطرح است (۸). بنابراین لزوم برنامه ریزی برای کاهش این پدیده در دانشجویان و به خصوص دانشجویانی که استعداد بیشتری برای این پدیده اهمیت فراوانی برخوردار می باشد، زیرا به عقیده کارشناسان مداخله در اضطراب امتحان می تواند کارساز باشد (۹). با عنایت به اهمیت موضوع و خلاء های موجود در نقش اضطراب بر عملکرد و انگیزش، مطالعه حاضر به بررسی ارتباط اضطراب را با عملکرد تحصیلی و انگیزش یادگیری دانشجویان پرداخته است.

روش پژوهش

مطالعه حاضر از نوع مقطعی- همبستگی براساس هدف کاربردی می باشد جامعه آماری کلیه دانشجویان مرکز علمی و کاربردی بهزیستی شهر شیراز در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷ به جمعیت ۱۴۲۹ نفر (۱۰۸۳ نفر زن، ۳۴۶ نفر مرد) بودند. نمونه آماری ۳۰۴ دانشجو به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای که حجم نمونه براساس جدول استاندارد کرجسی و مورگان انتخاب و در این پژوهش شرکت نموده اند. پس از شرح اهداف مطالعه و جلب مشارکت، برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های اضطراب امتحان ساراسون، انگیزش پیشرفت هرمنس و عملکرد تحصیلی فام و تیلور استفاده شد.

پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون دارای ۳۷ گویه است که باید در مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه به صورت "بلی و خیر" به آن پاسخ داده شود. با توجه به مشخصات روانسنجی مناسب و وجود نمرات استفاده از آن در سنجش اضطراب امتحان بسیار مناسب است. نمره بیشتر نشانگر اضطراب امتحان بیشتر است و فرد با توجه به نمره کسب شده در یکی از این سه طبقه (اضطراب خفیف: نمره ۱۲ و پایین تر، اضطراب متوسط: نمره ۱۳ تا ۲۰، اضطراب شدید: نمره ۲۱ و بالاتر) قرار می گیرد. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات متعددی سنجیده شده و با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و همسانی درونی ۰/۹۵ و روایی معیار برابر ۰/۲۷ بدست آمده

است که در مجموع قابل قبول می باشد و می توان از آن در پژوهش های مشابه استفاده نمود. در این میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۸۲ بدست آمد.

پرسشنامه انگیزش پیشرفت توسط هرمنس در سال ۱۹۷۰ تهیه شد دارای ۲۹ گویه، چهار گزینه است گزینه ها به حسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد به آنها نمره داده می شود. هرمنس (۱۹۷۰) اعتبار پرسشنامه را با استفاده از اعتبارسازه مناسب گزارش نمود و پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش نمود. در ایران نیز پایایی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمده است. در پژوهش حاضر روایی آزمون توسط اساتید راهنما و مشاور مورد تایید قرار گرفته است و پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸۳ بدست آمد که قابل قبول می باشد و نشان می دهد که سوالات از نظر درونی با آزمون همبستگی معنی داری دارند نتایج این آزمون در جدول شماره ۱ آورده شده است.

جدول شماره ۱ آزمون آلفای کرون باخ

ابعاد	تعداد گویه	آلفای کرون باخ	ارزیابی
اضطراب امتحان	۳۷	۰/۸۸۲	تأیید
انگیزش پیشرفت	۲۹	۰/۸۸۳	تأیید
عملکرد تحصیلی	۴۸	۰/۸۷۸	تأیید

پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور دارای ۴۸ گویه در ۵ حوزه عامل خود کارآمدی، تأثیرات هیجانی، برنامه ریزی، فقدان کنترل پیامد و انگیزش است و به هر یک از این عامل ها نمره ای اختصاص یافته است و بر این اساس نمره ی کمتر از ۵۳ نشان دهنده ی خودکارآمدی ضعیف و نمره بالاتر از ۸۵ نشان دهنده ی خود کارآمدی قوی می باشد. نمره کمتر از ۲۸ بیانگر تأثیرات هیجانی ضعیف و نمره ی ۵۳ به بالا بیانگر تأثیرات هیجانی قوی می باشد. نمره ی کمتر از ۱۱ بیانگر برنامه ریزی ضعیف و نمره ی بالاتر از ۲۳ بیانگر برنامه ریزی قوی می باشد. نمره ی کمتر از ۶ بیانگر کنترل پیامد ضعیف و نمره ی بالاتر از ۱۳ بیانگر فقدان کنترل پیامد قوی می باشد. نمره ی کمتر از ۱۴ بیانگر انگیزش ضعیف و نمره ی بالاتر از ۲۴ بیانگر انگیزش قوی می باشد. نمره ی کمتر از ۱۲۰ بیانگر عملکرد تحصیلی ضعیف و نمره ی بالاتر از ۱۷۵ بیانگر عملکرد تحصیلی قوی و نمره ی بین ۱۷۴-۱۲۱ بیانگر عملکرد تحصیلی متوسط می باشد. در مطالعه ای که تاج درسال ۱۳۹۳ انجام داد برای محاسبه روایی آزمون عملکرد تحصیلی از دو روش روایی محتوایی و روش سازه استفاد کرد که محتوا با استفاده از جدول محتوا وهدف و نظر اساتید مورد تایید قرار گرفت. به این صورت که ابتدا کلیه سوالات تهیه شده در حوزه های مربوط که از پژوهش تیلور و فام اقتباس شده بود بررسی و اصلاح گردید و برای ارزیابی روایی سازه از روش تحلیل عوامل استفاده کرد که پنج عامل مشخص گردید و بر این اساس میزان روایی عامل اول یعنی خودکارآمدی، ۰/۹۲، عامل دوم تأثیرات هیجانی ۰/۹۳، عامل سوم برنامه ریزی ۰/۷۲، عامل چهارم فقدان کنترل پیامد ۰/۶۴ و عامل پنجم انگیزش ۰/۷۲ محاسبه گردید نتایج این آزمون در جدول شماره ۲ آورده شده است. در این تحقیق با استفاده از داده های به دست آمده از پرسشنامه ها و به کمک نرم افزار آماری SPSS میزان ضریب اعتبار (پایایی) با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که برای کل سوالات پرسشنامه عملکرد تحصیلی عدد ۰/۸۷۸ بدست آمد.

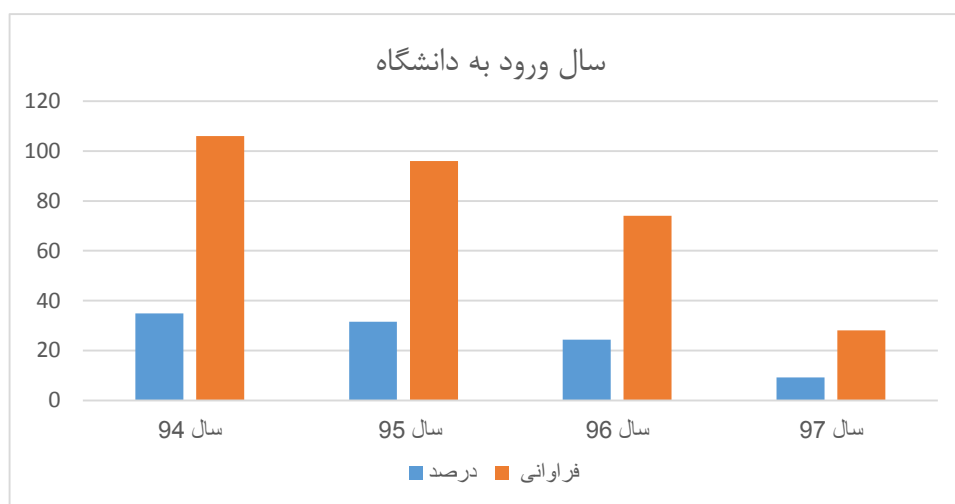
جدول شماره ۲ آلفای کرون باخ تفکیکی مولفه های پرسشنامه عملکرد تحصیلی

مولفه	تعداد گویه	ضریب آلفای کرونباخ	شماره گویه ها
خودکارآمدی	۱۵	۰/۸۲۸	۴ و ۹ تا ۱۲ و ۲۸ تا ۳۷
تأثیرات هیجانی	۸	۰/۹۰۷	۲۰ تا ۲۳
برنامه ریزی	۱۲	۰/۸۸۸	۱ تا ۳ و ۵ و ۴۱ تا ۴۸
فقدان کنترل پیامد	۵	۰/۸۲۶	۶-۷-۸-۳۸-۳۹
انگیزش	۷	۰/۷۸۴	۲۱ تا ۲۷ - ۴۰ تا ۴۳

برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و اجرای آزمون های آماری توصیفی شامل درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار و آزمون های تحلیلی از جمله ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون خطی استفاده شد. برای بررسی رابطه بین مولفه های اضطراب امتحان، ابعاد عملکرد تحصیلی و انگیزه پیشرفت از ضریب همبستگی پیرسون و برای تعیین متغیر پیش بین اضطراب امتحان با ابعاد عملکرد تحصیلی و انگیزه پیشرفت از آزمون تحلیل رگرسیون خطی استفاده گردید. سطح معنی داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها

نتایج توصیفی مورد بررسی در این تحقیق شامل جنسیت، مقطع تحصیلی و سال ورود به دانشگاه است. از بین حجم نمونه ۳۰۴ نفر پاسخگو و از نظر جنسیت ۲۲۹ نفر مرد و ۷۵ نفر زن است و در واقع ۲۴/۷ درصد از حجم نمونه را مردان و ۷۵/۳ درصد از حجم نمونه زنان تشکیل می دهند. پاسخ دهنده بر حسب مقطع تحصیلی به دو دسته فوق دیپلم و لیسانس تقسیم شده است که درصد فراوانی به ترتیب ۵۰/۹۸ و ۴۹/۰۲ است. پاسخ دهنده بر حسب سال ورود به دانشگاه به چهار دسته سال ۹۴، ۹۵، ۹۶ و ۹۷ به چهار گروه تقسیم گردیده است. که بر اساس نمودار شماره ۱ که بیشترین فراوانی سال ورود به دانشگاه متعلق به ورودی سال ۹۴ است.

نمودار ۱ درصد و فراوانی سال ورود دانشجویان به مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

همچنین میانگین و انحراف معیار ابعاد اضطراب امتحانی، عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت بر اساس جدول شماره ۳ است.

جدول شماره ۳ میانگین و انحراف معیار پاسخگویی به ابعاد اضطراب امتحانی، عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

عملکرد تحصیلی	انگیزش پیشرفت	اضطراب امتحانی	آزمون
۳/۲۶۴۶	۲/۶۰۲۲	۵۴۷۷۰/	میانگین
۰/۴۳۵۷۲	۰/۴۵۴۶۹	۲۱۴۹۰/	انحراف معیار

میانگین و انحراف معیار هریک از مولفه های ابعاد عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت بر اساس جدول شماره ۴ است.

جدول شماره ۴ میانگین و انحراف معیار پاسخگویی به مولفه های ابعاد عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت در مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

متغیرها	انگیزش پیشرفت				عملکرد تحصیلی				
	اعتماد به نفس	پشتکار	آینده نگری	سختکوشی	خودکارآمدی	تأثیرات هیجانی	برنامه ریزی	فقدان کنترل پیامد	انگیزش
میانگین	65/2	57/2	59/2	60/2	41/3	76/2	49/3	98/2	25/3
انحراف معیار	466۰/	565۰/	503۰/	480۰/	595۰/	534۰/	734/	661/	427/

همانگونه که در جدول ۵ نشان داده شده است مقدار ضریب همبستگی بین متغیرهای اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت دانشجویان و عملکرد تحصیلی دانشجویان به ترتیب برابر با $(r = -0.612)$ و $(r = -0.391)$ است که این مقادیر در سطح (0.05) معنی دار شده اند. لذا نتیجه می گیریم که بین اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه معنی دار معکوسی وجود دارد یعنی با افزایش اضطراب امتحان، انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان کاهش می یابد و فرض فوق تایید گردید.

جدول شماره ۵ ضریب همبستگی بین اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی در مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

متغیرها	انگیزش پیشرفت	عملکرد تحصیلی
اضطراب امتحان	ضریب همبستگی	-۰/۳۹۱
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۶ نشان از وجود رابطه معکوس بین مولفه های عملکرد تحصیلی با متغیر اضطراب امتحان است یعنی با افزایش میزان اضطراب امتحان منجر به افت عملکرد تحصیلی دانشجویان می گردد. همچنین یک رابطه معکوس بین مولفه های انگیزش پیشرفت با متغیر اضطراب امتحان است یعنی با افزایش میزان اضطراب در دانشجویان انگیزش پیشرفت تحصیلی آنها کاهش می یابد.

جدول شماره ۶ ضریب همبستگی بین مولفه های انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی
با اضطراب امتحان در مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

اضطراب امتحان دانشجویان		مولفه ها	ابعاد
سطح معناداری	ضریب همبستگی		
002۰/	178۰/-	انگیزش	عملکرد تحصیلی
001۰/	409۰/-	فقدان کنترل پیامد	
005۰/	161۰/-	برنامه ریزی	
001۰/	607۰/-	تأثیرات هیجانی	
001۰/	253۰/-	خود کار آمدی	
001۰/	553۰/-	سخت کوشی	انگیزش پیشرفت
001۰/	535۰/-	آینده نگری	
001۰/	570۰/-	پشتکار	
001۰/	527۰/-	اعتماد به نفس	

جهت بررسی رابطه تحلیل رگرسیون بین متغیر پیش بین اضطراب امتحان و مولفه های ابعاد عملکرد تحصیلی به عنوان متغیر ملاک در جدول شماره آورده شده است و نشان می دهد که تمامی مولفه های ابعاد عملکردی تحصیلی با درجات آزادی ۱ و ۳۰۲ در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار شده است مقدار ضریب تعیین (R^2) برای مولفه های انگیزش، فقدان کنترل پیامد، برنامه ریزی، تأثیرات هیجانی و خودکارآمدی به ترتیب ۰/۳۶۹، ۰/۰۶۴، ۰/۱۶۵، ۰/۰۲۹ و ۰/۰۲۳ است که متغیر پیش بین اضطراب می توانند متغیرهای ملاک انگیزش، فقدان کنترل پیامد، برنامه ریزی، تأثیرات هیجانی و خودکارآمدی را به ترتیب به احتمال ۳۶/۹٪، ۶٪، ۱۶٪، ۲/۹٪ و ۲/۳٪ پیش بینی کند. بنابراین بیشترین و کمترین درصد تغییرات متغیر ملاک به ترتیب تأثیرات هیجانی و خودکارآمدی است که به کمک متغیر پیش بین اضطراب امتحانی تبیین می شود. جهت بررسی رابطه تحلیل رگرسیون بین متغیر پیش بین اضطراب امتحان و مولفه های ابعاد انگیزش پیشرفت به عنوان متغیر ملاک در جدول شماره آورده شده است و نشان می دهد که تمامی مولفه های ابعاد انگیزش پیشرفت با درجات آزادی ۱ و ۳۰۲ در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار شده است مقدار ضریب تعیین (R^2) برای مولفه های سخت کوشی، آینده نگری، پشتکار و اعتماد به نفس به ترتیب ۰/۲۸۶، ۰/۳۲۵، ۰/۲۷۸ و ۰/۳۰۵ است که متغیر پیش بین اضطراب می توانند متغیرهای ملاک سخت کوشی، آینده نگری، پشتکار و اعتماد به نفس را به ترتیب به احتمال ۲۷/۸٪، ۳۲/۵٪، ۲۸/۶٪ و ۳۰/۵٪ پیش بینی کند. بنابراین بیشترین و کمترین درصد تغییرات متغیر ملاک به ترتیب آینده نگری و سخت کوشی است که به کمک متغیر پیش بین اضطراب امتحانی تبیین می شود بر اساس جدول شماره ۷ است.

جدول شماره ۷ رابطه بین متغیر پیش بین ضریب اضطراب امتحان و مولفه های ابعاد انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی در مراکز دانشگاه علمی کاربردی بهزیستی شهر شیراز

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	همبستگی R	ضریب تعیین R ²	F	df درجات آزادی	سطح معناداری	sig. سطح معنی داری
اضطراب امتحان	انگیزش	۰/۳۶۹	۰/۳۶۹	362/176	۱ و ۳۰۲	۰/۰۵	۰/۰۰۱
	فقدان کنترل پیامد	۰/۰۶۴	۰/۰۶۴	589/20			۰/۰۰۱
	برنامه ریزی	۰/۱۶۵	۰/۱۶۵	813/60			۰/۰۰۱
	تأثیرات هیجانی	۰/۰۲۹	۰/۰۲۹	890/9			۰/۰۰۱
	خود کار آمدی	۰/۰۲۳	۰/۰۲۳	000/8			۰/۰۰۱
اضطراب امتحان	سخت کوشی	۰/۲۷۸	۰/۲۷۸	346/116	۱ و ۳۰۲	۰/۰۵	۰/۰۰۱
	آینده نگری	۰/۳۲۵	۰/۳۲۵	317/145			۰/۰۰۱
	پشتکار	۰/۲۸۶	۰/۲۸۶	802/120			۰/۰۰۱
	اعتماد به نفس	۰/۳۰۵	۰/۳۰۵	832/132			۰/۰۰۱

a. Predictors: (Constant), اضطراب

بحث

اضطراب امتحان به عنوان یک پدیده متداول آموزش است و رابطه نزدیکی با عملکرد و پیشرفت تحصیلی محصلین دارد (۱۰). این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی صورت گرفت. در مورد رابطه بین اضطراب امتحان با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی نتایج پژوهش با یافته های پژوهش یزدانی (۱۱) نصری و همکاران (۱۲)، فریدون مقدم (۱۳) همسو بود. که بیانگر آن است که افزایش اضطراب امتحان منجر به افت عملکرد تحصیلی و انگیزه های آنها برای پیشرفت را تقلیل می دهد. در واقع، دلیل افت تحصیلی در بسیاری از دانشجویان ناتوانی در یادگیری یا ضعف هوشی نبوده است، بلکه ناشی از سطح بالای اضطراب امتحان می باشد. اما در همین راستا نتیجه تحقیق حاضر با نتایج مطالعه چراغیان (۱۴) و ونگ (۱۵) همسو نبود و این علل اختلاف نتیجه عواملی از جمله علاقه و دیدگاه مثبت اکثر دانشجویان با رشته تحصیلی خوشان بوده است. رابطه معنی داری بین اضطراب امتحان با ابعاد عملکرد تحصیلی نیز با یافته های پژوهشی شیرازی (۱۶)، یزدانی (۱۷)، نصری (۱۲)، خدیوی و همکاران (۱۸)، خسروی و بیگدلی (۱۹) همسو بود. که بیان می دارند که رفع اضطراب تحصیلی می تواند منجر به ارتقاء عملکرد تحصیلی دانشجویان گردد. رابطه معنی داری بین اضطراب امتحان با ابعاد انگیزه ی پیشرفت نیز با یافته های پژوهشی یزدانیو همکاران (۲۰)، نصری و همکاران (۱۲)، خدیوی و وکیلی مفاخری (۱۸)، غفاری و همکاران (۲۱)، نریمانی و همکاران (۲۲)، پک ران (۲۳)، زیتناگورا (۲۴) همسو بود. در تبیین این یافته ها می توان چنین اظهار داشت که با توجه به تایید وجود رابطه منفی و معکوس شاخص اضطراب با ابعاد انگیزش پیشرفت (اعتماد به نفس، پشتکار، آینده نگری، سخت کوشی) اضطراب امتحان می تواند تمامی جنبه های منجر به پیشرفت تحصیلی فرد را به گونه ای ناتوان کننده مختل نماید به نحوی که فرد با از دست دادن انگیزه پیشرفت در ابعاد دیگر شخصیت همانند اعتماد به نفس، پشت کار، آینده نگری و سخت کوشی نیز دچار سستی خواهد شد و این نوع از اضطراب نه تنها جنبه های تحصیلی را می تواند تنزل دهد بلکه منجر به افت سطوح شخصیتی فرد نیز خواهد شد. از طرفی افرادی با انگیزه ی پیشرفت بالاتر در موقعیت امتحان سطح اضطراب کمتری دارند. در مورد رابطه تحلیل رگرسیون متغیر پیش بینی کننده اضطراب امتحان با ابعاد عملکرد تحصیلی مشاهده شد که اضطراب کمترین قدرت پیش بینی کنندگی را برای ابعاد انگیزش و برنامه ریزی دارد. که با یافته های پژوهشی یزدانی (۱۷)، نصری (۱۲)، ویتاساری (۲۵)، کاسدی (۲۶)، خسروی و بیگدلی (۱۹) همسو بود. که در تبیین این یافته ها می توان چنین اظهار داشت که وجود و یا عدم وجود

اضطراب امتحان می تواند در عملکرد تحصیلی دانشجویان تاثیرات به سزایی بگذارد. در مورد رابطه تحلیل رگرسیون متغیر پیش بینی کننده اضطراب امتحان با ابعاد انگیزه ی پیشرفت مشاهده شد که با یافته ای پژوهش یزدانی (۱۷)، نصری (۱۲) سماوی (۲۷)، نریمانی (۲۸)، پیک ران (۲۳) همسو بود. در تبیین این یافته ها می توان چنین اظهار داشت که اضطراب امتحان به نحوی موثر تبیین کننده انگیزش پیشرفت دانشجویان است.

نتیجه گیری

با توجه به یافته پژوهشی توجه به اهمیت عملکرد تحصیلی و ارتقاء انگیزه ی پیشرفت دانشجویان در نظام آموزش و تاثیرپذیری آنها از اضطراب امتحان، نیازمند ارائه راهکارهای جهت ارتقاء آنها، می تواند متضمن بهبود شرایط تحصیل در یک نظام آموزشی باشد. و همچنین توجه به متغیرهای انگیزشی و عملکردی در تمامی موقعیت های آموزش بویژه در شرایط امتحان حائز اهمیت فراوان می باشد. از محدودیت های این پژوهش استفاده از ابزار فقط پرسشنامه بود زیرا ممکن است افراد به دلایل مختلف واقعیت ها را در مورد خود منعکس نکنند و بهتر بود از روش های ترکیبی (کمی و کیفی) در صورت امکان استفاده می شد که به دلیل مشکلات مالی و زمانی این امکان میسر نگردید.

منابع و مراجع

- [1] Reeve J. Understanding motivation and emotion: John Wiley & Sons; 2014.
- [2] Hembree R. Correlates, causes, effects, and treatment of test anxiety. Review of educational research. 1988;58(1):47-77.
- [3] Jing H. Analysis on the relationship among test anxiety, self-concept and academic competency. US-China Foreign Language. 2007;5(1):48-51.
- [4] Brown LA, Forman EM, Herbert JD, Hoffman KL, Yuen EK, Goetter EM. A randomized controlled trial of acceptance-based behavior therapy and cognitive therapy for test anxiety: A pilot study. Behavior modification. 2011;35(1):31-53.
- [۵] فهمیه قچا، علی فآ، مجتبی س. مقایسه اثربخشی درمانگری فراشناختی با شناخت درمانگری در کاهش اضطراب امتحان.
- [6] Schaefer A, Matthes H, Pfitzer G, Köhle K. Mental health and performance of medical students with high and low test anxiety. Psychotherapie, Psychosomatik, Medizinische Psychologie. 2007;57(7):289-97.
- [۷] فاطمه السادات م. تاثیر آموزش راهبرد یادگیری خودتنظیمی بر انگیزش، خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی. ۱۳۹۰.
- [8] KHOJASTEH MEHR R, ABBASPOUR Z, KORAEI A, KOCHAKI R. THE EFFECT OF A "SUCCEEDING IN SCHOOL" PROGRAM ON THE ACADEMIC PERFORMANCE, ACADEMIC SELF-CONCEPT, ATTITUDE TOWARDS SCHOOL, LEARNING HOW TO SUCCEED IN SCHOOL AND SOCIAL ADJUSTMENT OF SCHOOL STUDENTS. JOURNAL OF SCHOOL PSYCHOLOGY. 2012;1-:(۱)
- [9] CHERAGHIAN B, FEREYDOONI MOGHADAM M, BARAZ PARDEJANI S, BAVARSAD N. TEST ANXIETY AND ITS RELATIONSHIP WITH ACADEMIC PERFORMANCE AMONG NURSING STUDENTS. KNOWLEDGE AND HEALTH. 2009;3-:(۴-۳)
- [10] Fathi A, Barmehziar S, Mohebi S. Survey Test Anxiety in Pre-university Students in Qom and Its Related Factors in 2016. Education Strategies in Medical Sciences. 2017;10(4):270-6.
- [11] Yazdani F. Test anxiety and academic performance in female nursing students. Quarterly Journal of Nersing Management. 2012;1(1):47-58.
- [12] nasri s, shahrokhi m, damavandi me. The Prediction of Academic Procrastination on Perfectionism and Test Anxiety. Research in School and Virtual Learning. 2012;1(1):24-36.
- [13] Fereidooni-moghadam M, Bavarsad N, Rezaie R, Cheraghian B. Relationship between Achievement Motivation and Academic Performance in Nursing and Midwifery Students at Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2014-2015. Educational Development of Judishapur. 2017;8(3):335-44.
- [14] Cheraghian B, Fereidooni-Moghadam M, Baraz-Pardejani S, Bavarsad N. Test anxiety and its relationship with academic performance among nursing students. Knowledge & Health. 2008;3(3-4):25-9.
- [15] Wong SS. The relations of cognitive triad, dysfunctional attitudes, automatic thoughts, and irrational beliefs with test anxiety. Current Psychology. 2008;27(3):177-91.
- [16] shirazi m. taen. jiera. 2015;9(30):167-86.
- [17] Yazdani F. Test anxiety and academic performance in female nursing students. Quarterly Jouranal of. 2012.

- [۱۸] اسداله خ، افسانه وم. رابطه بین انگیزه پیشرفت، منبع کنترل، خودپنداره و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان سال اول متوسطه نواحی پنج گانه تبریز.
- [۱۹] خسروی م، بیگدلی، الله ا. رابطه ویژگیهای شخصیتی با اضطراب امتحان در دانشجویان. علوم رفتاری-International Journal of Behavioral Sciences. 2008;2
- [۲۰] یزدانی ف، سلیمانی ب. Relationship between Test Anxiety and Academic Performance among Midwifery Students. تحقیقات نظام سلامت. ۲۰۱۲.
- [۲۱] ابوالفضل غ، فاطمه اب. رابطه انگیزش پیشرفت و خودپنداره تحصیلی با اضطراب امتحان در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد.
- [22] Narimany M, Eslamdost S, Gafary M. A causal investigation of test anxiety and its coping methods among college students. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education. 2006;12:۴۰-۲۳:(۱)
- [23] Pekrun R, Goetz T, Frenzel AC, Barchfeld P, Perry RP. Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). Contemporary educational psychology. 2011;36(1):36-48.
- [24] Zitniakova-Gurgova B. The influence of gender on achievement motivation of students. NEW EDUCATIONAL REVIEW. 2007;13(3-4):233-43.
- [25] Vitasari P, Wahab MNA, Othman A, Herawan T, Sinnadurai SK. The relationship between study anxiety and academic performance among engineering students. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2010;8:490-7.
- [26] Cassady JC. The influence of cognitive test anxiety across the learning-testing cycle. Learning and instruction. 2004;14(6):569-92.
- [27] SAMAVI SA, EBRAHIMI K, JAVDAN M. Relationship between academic engagements, self-efficacy and academic motivation with academic achievement among high school students in Bandar Abbas. 2017.
- [28] NARIMANY M, ESLAM DOUST S, GAFARI M. A CAUSAL INVESTIGATION OF TEST ANXIETY AND ITS COPING METHODS AMONG COLLEGE STUDENTS. JOURNAL OF RESEARCH AND PLANNING IN HIGHER EDUCATION. 2006;12-:(۳۹) ۱)